

Centrālā statistikas pārvalde

MEŽSAIMNIECĪBA 2016. GADĀ

Informatīvais apskats

2014. gada 1. janvārī pēc Meža resursu monitoringa datiem Latvijā meža platība bija 3 260 tūkst. ha, no kuriem valstij piederēja 1 510 tūkst. ha (46,3 % no visu mežu platības), savukārt pārējo īpašnieku meža platība bija 1 750 tūkst. ha (53,7 % no visu meža platības). Visvairāk mežu (50–60 %) ir Vidzemes un Kurzemes reģionā, bet salīdzinoši mazāk mežu ir Zemgalē un Latgalē. Meža resursu monitoringa darbs organizēts piecu gadu ciklos, katru gadu uzmērot vienu piekto daļu no kopējā valstī izvietoto parauglaukumu skaita. Monitoringa cikla beigās tiek iegūta statistiski precīza informācija par meža resursiem visā Latvijas teritorijā, un tiek uzsākts nākamais meža resursu monitoringa piecu gadu cikls, secīgi veicot pārmērījumus ierīkotajos parauglaukumos un iegūstot informāciju par meža resursu izmaiņu dinamiku.

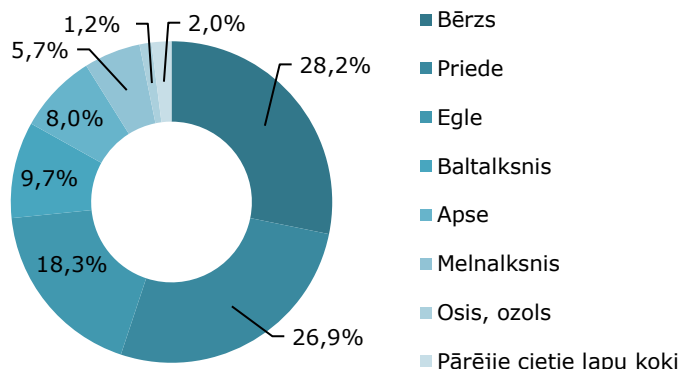
LATVIJAS MEŽA ZEMJU PLATĪBA

(tūkst. ha)

	2000 ¹	2008 ¹	2009 ²	2014 ³
Meža zeme	3 209	3 238	3 558	3 575
Mežs	2 888	2 956	3 241	3 260
mežaudze	2 804	2 820	3 191	3 198
meža zemēs	3 046	3 045
lauksaimniecības zemēs	145	153
iznīkusi audze, degums, vējgāzes, izcirtums	84	136	51	62
Purvi (mežā)	218	181	137	137
Lauces (mežā)	28	34	37	33
Pārplūstoši klajumi	10	13	45	43
Zeme zem infrastruktūras objektiem u.c.	64	54	87	90
Pārējā meža zeme	12	12

Latvijas mežos aug gan skuju, gan lapu koki. Bērzu, priežu un egļu audzes kopā aizņem 73,4 % no visas meža platības. Pārējās meža platības aizņem baltalkšņu, apšu, melnalkšņu, ošu un ozolu audzes. Latvijā pieaug bērzu un citu lapu koku sugu mežaudžu īpatsvars, jo lauksaimniecības zemes turpina aizaugt ar lapu kokiem.

MEŽAUDŽU PLATĪBU STRUKTŪRA PĒC KOKU SUGAS LATVIJAS MEŽĀ³

Saturs

Latvijas meža zemju platība	1
Mežaudžu platību struktūra pēc koku sugas Latvijas mežā.....	1
Mežaudžu platību struktūra pēc koku veida	2
Mežainums Latvijā un pa statistiskajiem reģioniem.....	2
Kopējā mežaudžu krāja.....	2
Mežaudžu vecuma struktūra 2014. gada 1. janvārī	3
Meža platība un vidējā koksnes krāja sadalījumā pa meža augšanas apstākļu tipiem 2014. gadā	3
Meža iedalījums pa īpašuma formām.....	3
Meža ugunsgrēku cēloņi	4
Ugunsgrēku skaits un uguns skartā platība meža zemēs	4
Bojātās un augtspēju zaudējušās mežaudzes 2016. gadā	4
Ieadzētās meža platības (ieskaitot plantāciju mežu) pa statistiskajiem reģioniem.....	5
Dabas aizsardzības mežu platības 2016. gada 31. decembrī	5
Medijamo dzīvnieku skaits un ieguve (uz 1. aprīli)	5
Izcirstās krājas sadalījumā pa ciršu veidiem.....	6
Izcirstās platības un krājas pa ciršu veidiem 2016. gadā	6
Likumpārskatījami meža izmantošanas un apsaimniekošanas, medību un meža ugunsapsardzības jomā 2016. gadā.....	7
Mežizstrādes vidējās izmaksas	7
Meža atjaunošana	7
Meža atjaunošanas un kopšanas izmaksas 2016. gadā	8
Skuju koku zāģbaļķu vidējās iepirkuma cenas.....	8
Lapu koku zāģbaļķu, finierkluču un taras kluču vidējās iepirkuma cenas...8	8

2017

17-025-000

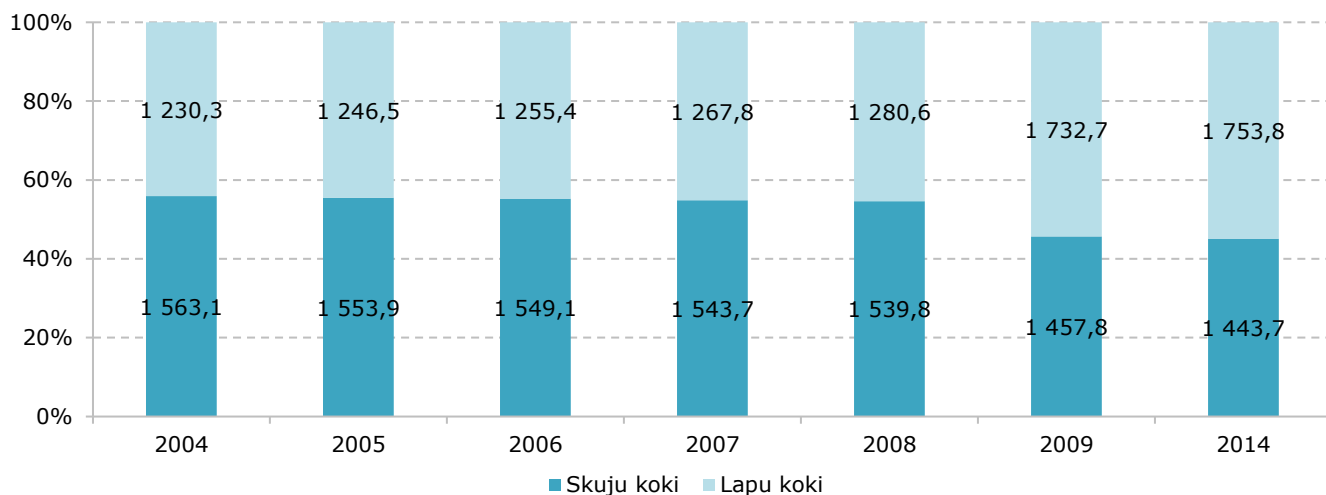
¹ Līdz 2008. gadam (ieskaitot) Valsts meža dienesta dati.

² Meža resursu monitoringa 1. cikla dati (2004. gada 1. janvāris–2008. gada 31. decembris).

³ Meža resursu monitoringa 2. cikla dati (2009. gada 1. janvāris–2013. gada 31. decembris).

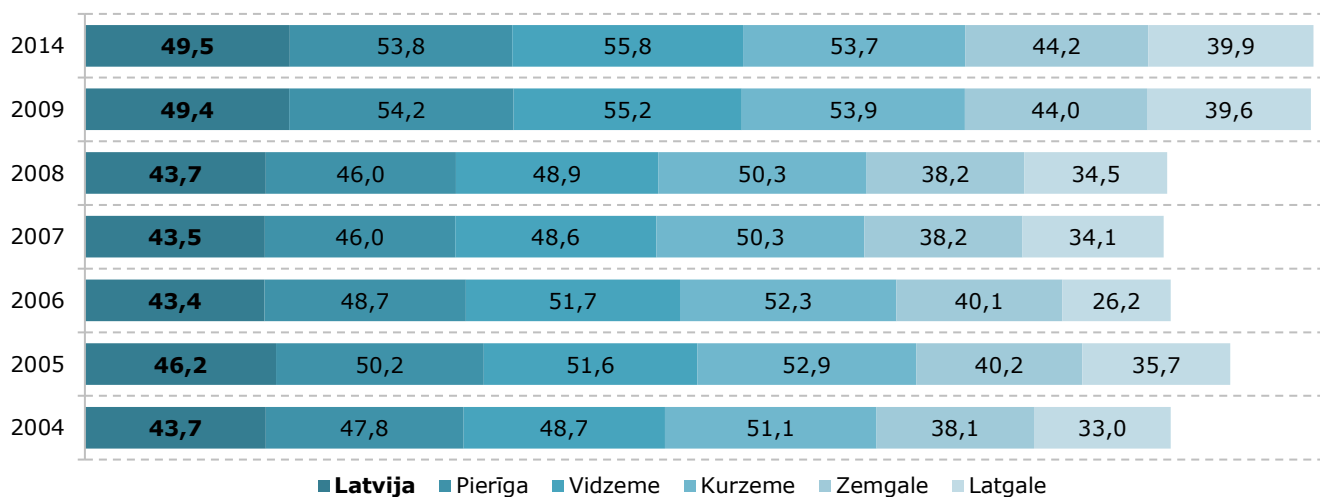
MEŽAUDŽU PLATĪBU STRUKTŪRA PĒC KOKU VEIDA^{1,2,3}

(tūkst. ha)

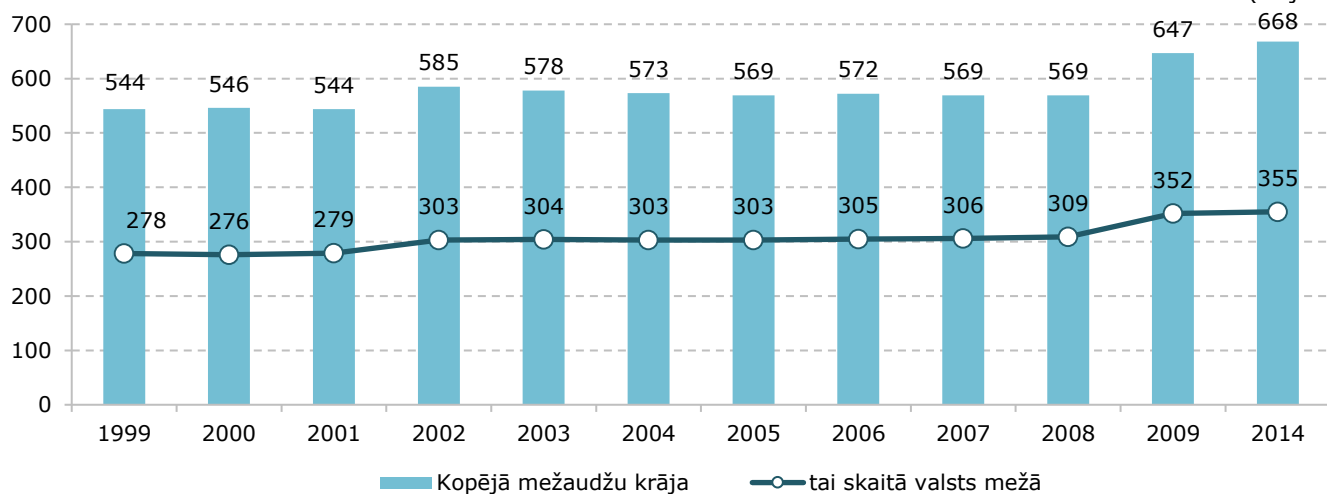
MEŽAINUMS LATVIJĀ UN PA STATISTISKAJEM REĢIONIEM^{1,2,3}

(% no kopējās platības)

KOPĒJĀ MEŽAUDŽU KRĀJA^{1,2,3}

(milj. m³)

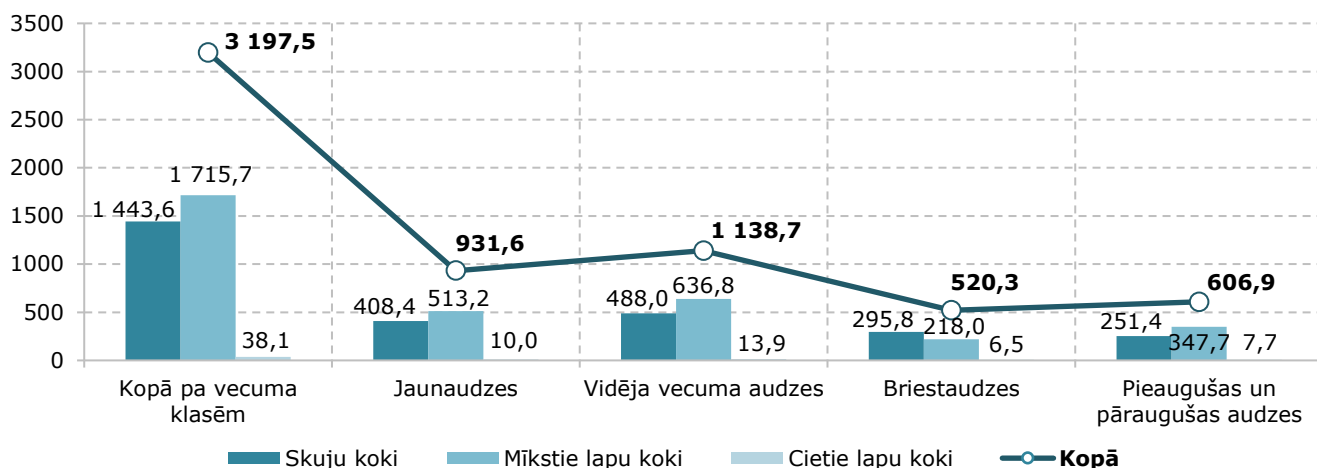
¹ Līdz 2008. gadam (ieskaitot) Valsts meža dienesta dati.

² Meža resursu monitoringa 1. cikla dati (2004. gada 1. janvāris–2008. gada 31. decembris).

³ Meža resursu monitoringa 2. cikla dati (2009. gada 1. janvāris–2013. gada 31. decembris).

MEŽAUDŽU VECUMA STRUKTŪRA 2014. GADA 1. JANVĀRĪ¹

(tūkst. ha)

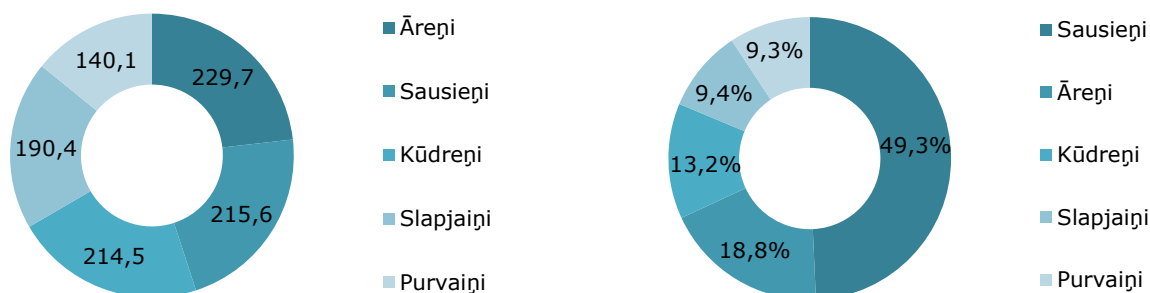

Meža augšanas apstākļu tipi raksturo meža augšanas potenciālu un apsaimniekošanas iespējas. Visvairāk meža aug uz normāla mitruma minerālaugsnēm – sausieņu meža augšanas apstākļu tipos.

VIDĒJĀ KOKSNES KRĀJA UN MEŽA PLATĪBA SADALĪJUMĀ PA MEŽA AUGŠANAS APSTĀKĻU TIPIEM 2014. GADĀ¹

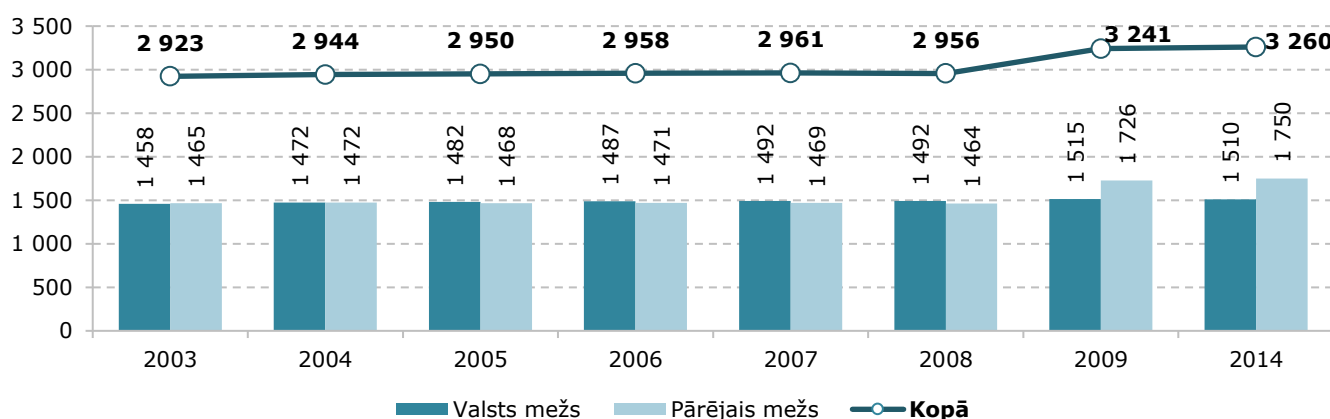
(vidējā koksnes krāja, m³/ha)

(% no kopējās meža platības)

MEŽA IEDALĪJUMS PA ĪPAŠUMA FORMĀM^{1,2,3}

(tūkst. ha)

Lielu postu Latvijas mežam nodara meža ugunsgrēki. Lielākoties meža ugunsgrēku izcelšanās iemesls ir cilvēka neuzmanīga rīcība ar uguni, kas sausā laikā izraisa meža ugunsgrēkus. 2016. gadā meža apmeklētāju neuzmanīga rīcība ar uguni izraisīja 363 meža ugunsgrēkus jeb 77 % no kopējā ugunsgrēku skaita mežā. Meža ugunsgrēki kļūst sevišķi bīstami un strauji izplatās, ja sausumu pavada spēcīgs vējš. Pēc Valsts meža dienesta informācijas visvairāk meža ugunsgrēki bija izcēlušies 2006. gadā, kad to skaits sasniedza 1 929, bet mežsaimniecībai nodarīto zaudējumu summa bija 2 785 tūkst. eiro. Mežsaimniecībai nodarīto zaudējumu summa 2016. gadā bija 775 tūkst. eiro.

¹ Meža resursu monitoringa 2. cikla dati (2009. gada 1. janvāris–2013. gada 31. decembris).

² Meža resursu monitoringa 1. cikla dati (2004. gada 1. janvāris–2008. gada 31. decembris).

³ Līdz 2008. gadam (ieskaitot) Valsts meža dienesta dati.

MEŽA UGUNSGRĒKU CĒĻONI^{1,2}

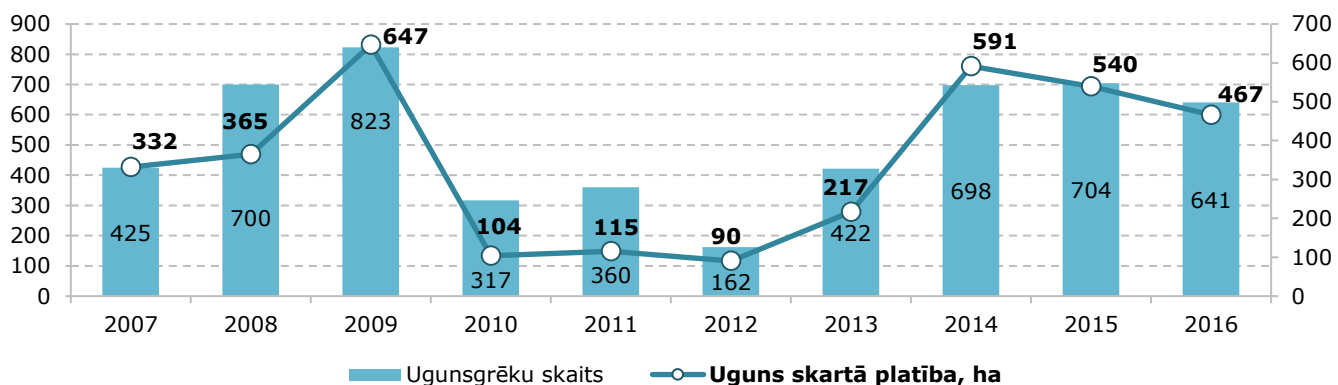
(meža ugunsgrēku skaits)

UGUNSGRĒKU SKAITS UN UGUNSKARTĀ PLATĪBA MEŽA ZEMĒS²

(ugunsgrēku skaits)

(ha)

Dzīvnieku, kaitēkļu, slimību, vējgāžu un snieglaužu, meža ugunsgrēku, pārliecīga mitruma un citu bojājumu dēļ 2016. gadā izcirstas bojātas un augtspēju zaudējušās mežaudzes 1 159 hektāru apjomā, kas ir par 7 % mazāk, salīdzinot ar 2015. gadu (1 239 ha). Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2016. gadā būtiskākais meža platību bojājumu cēlonis bija vējgāzes, snieglauzes un pārliecīgs mitrums. Kaitēkļi, slimības, dzīvnieki un ugunsgrēki 2016. gadā mežaudzēm nodarīja mazāku kaitējumu.

BOJĀTĀS UN AUGTSPĒJU ZAUDEJUŠĀS MEŽAUDZES 2016. GADĀ²

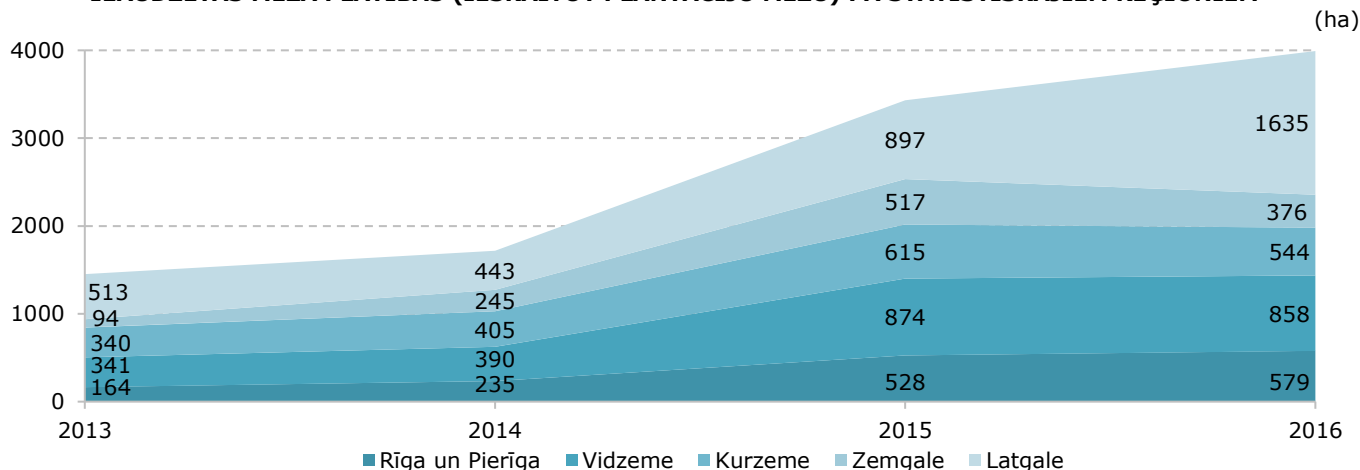
	Kopā valstī		Kopā valsts mežā		Kopā pārējā mežā	
	bojājumu rezultātā izcirstais apjoms, tūkst. m ³	bojā aizgājušās audzes, ha	bojājumu rezultātā izcirstais apjoms, tūkst. m ³	bojā aizgājušās audzes, ha	bojājumu rezultātā izcirstais apjoms, tūkst. m ³	bojā aizgājušās audzes, ha
Meža bojājumi kopā	486,0	1 158,8	264,0	568,6	222,0	590,2
Dzīvnieku bojājumi	12,2	45,2	0,8	7,1	11,4	38,1
Kaitēkļu bojājumi	19,9	112,4	12,4	92,7	7,5	19,7
tai skaitā						
skuju un lapu kaitēkļu bojājumi	0,7	0,8	0,3	0,0	0,4	0,8
stumbu kaitēkļu bojājumi	19,2	111,6	12,1	92,7	7,1	18,9
jaunaudzju kaitēkļu bojājumi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Slimību bojājumi	21,8	108,2	12,2	56,7	9,6	51,5
Vējgāžu, snieglaužu bojājumi	387,0	608,6	222,7	310,3	164,3	298,3
Meža ugunsgrēku bojājumi	3,8	42,8	3,4	17,4	0,4	25,4
Pārliecīga mitruma bojājumi	31,0	204,0	9,5	67,9	21,5	136,1
Citi bojājumi	10,3	37,6	3,0	16,5	7,3	21,1

¹ No 2008. gada elektroliniju īssavienojumu cēlonis tiek iekļauts sadaļā "Cits", līdz 2007. gadam - "Ar cilvēka saimniecisko darbību saistītie".

² Valsts meža dienesta dati.

Meža ieaudzēšanas mērķi ir racionāli izmantot zemi, samazināt vides piesārņojumu, dažādot lauku ainavu u.c. Lauksaimniecībā neizmantotās zemēs 2016. gadā ieaudzētas 3992 ha mežaudzes jeb par 14 % vairāk nekā 2015. gadā. Ieaudzētās platības 2016. gadā veidoja tādas galvenās koku sugas kā bērzs (34 %), egle (34 %), priede (13 %), baltalksnis (12 %) un pārējās koku sugas (apse, melnalksnis, ozols u.c. – 7 %).

IEAUDZĒTĀS MEŽA PLATĪBAS (IESKAITOT PLANTĀCIJU MEŽU) PA STATISTISKAJIEM REĢIONIEM¹

Latvijas teritorijas meža zemēs ir izveidoti 2 307 mikroliegumi 41,7 tūkst. ha platībā. Pēc mikroliegumu skaita un platības lielākais mikroliegumu skaits ir izveidots mednim, melnajam stārķim un mazajam ērglim, kopā veidojot 74 % no kopējās mikroliegumu platības, kā arī 41 % no mikroliegumu skaita. Pēc platības 93 % mikroliegumu atrodas valsts mežā, 7 % – pārējā mežā.

DABAS AIZSARDZĪBAS MEŽU PLATĪBAS 2016. GADA 31. DECEMBRĪ¹

(tūkst. ha)

	Platība, pavisam	tai skaitā:	
		valsts mežā	pārējā mežā
Dabas rezervātu mežs	8,9	8,8	0,1
Nacionālo parku mežs	100,3	49,5	50,8
Dabas liegumu mežs	106,5	84,3	22,2
Dabas parku mežs	63,1	31,2	31,9
Aizsargājamo ainavu apvidu mežs	83,8	36,1	47,7
Dabas pieminekļu mežs	3,0	1,8	1,2
Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslu mežs (Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslu mežs, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča ierobežotas saimnieciskās darbības joslu mežs, aizsargjoslu mežs ap pilsētām)	98,2	64,3	33,9
Mikroliegumu mežs	41,0	37,5	3,5
Īpaši aizsargājami meža iecirkņi un bioloģiski vērtīgi meži	13,0	11,3	1,7

Medību resursu pārvaldīšana nepieciešama ne tikai, lai nodrošinātu pieprasījumu pēc medībām, bet arī, lai līdzsvarotu savvaļas sugu aizsardzības, medību resursu izmantošanas un citu zemes lietošanas veidu, īpaši mežsaimniecības un lauksaimniecības, intereses. Uzskaitē nenotiek kā vienlaicīga akcija, bet gan kā dzīvnieku skaita ikgadējs vērtējums pēc stāvokļa uz 1. aprīli.

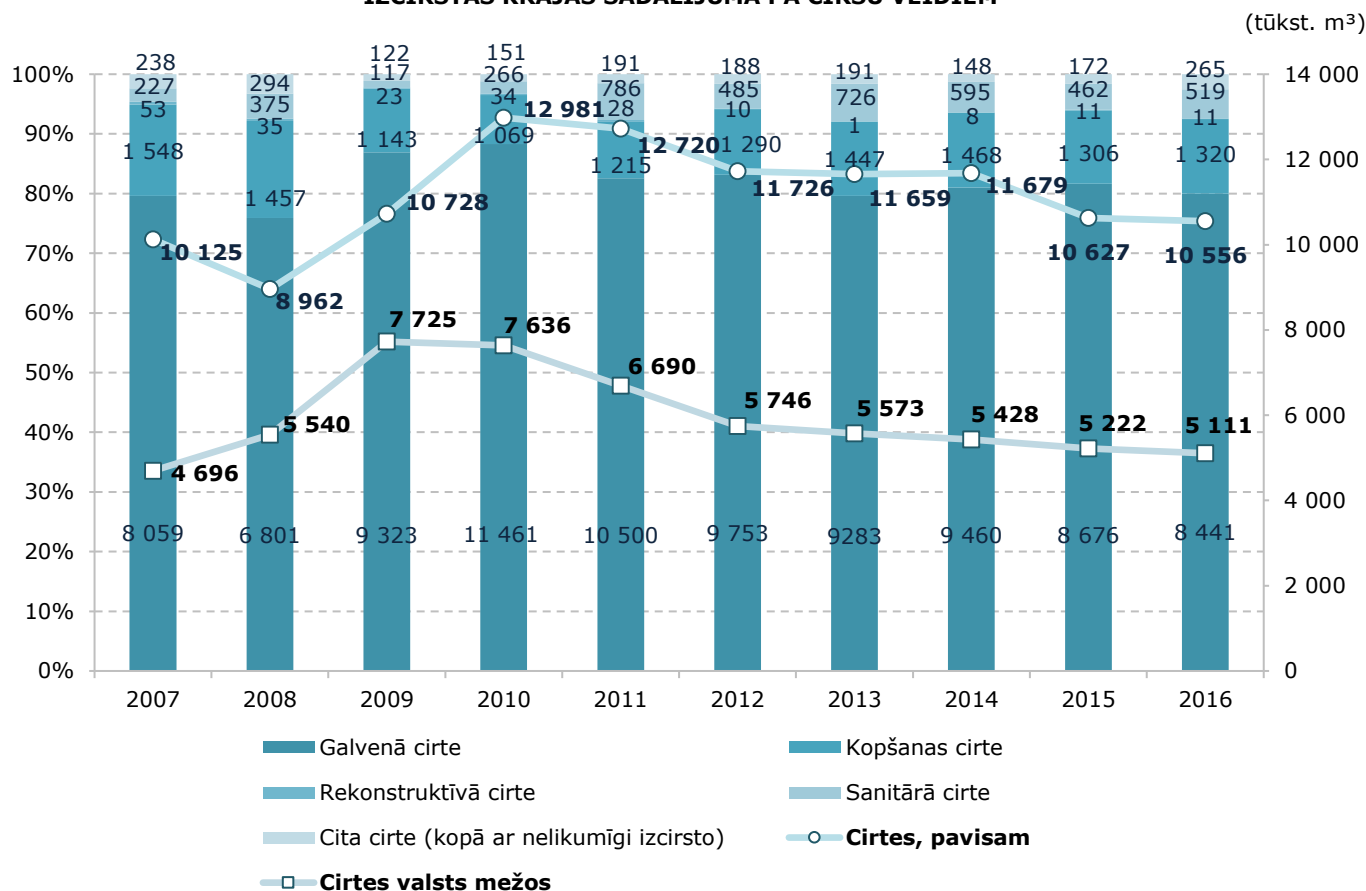
MEDĪJAMO DZĪVNIĒKU SKAITS UN IEGUVE UZ 1. APRĪLĪ¹

Medijamo dzīvnieku suga	Medijamo dzīvnieku skaits, tūkst.		Nomedīti medību sezonā	
	2016	2017	2015/2016	2016/2017
Pārnadži				
alnis	22,0	23,0	5 810	6 416
staltbriedis	54,0	57,0	11 805	13 736
stirna	137,0	158,0	13 170	17 319
mežacūka	32,0	23,0	50 956	34 084
Kažokādu zvēri				
zaķis	35,8	33,1	1 189	1 231
cauna	30,1	26,3	1 782	2 017
lapsa	28,6	27,7	6 546	7 574
bebrs	67,7	58,4	23 628	23 089
vilks	1,2	1,1	275	279
lūsis	1,7	1,5	115	125
jenotsuns	28,9	26,3	6 546	5 889
Amerikas ūdele	23,0	21,6	688	451
āpsis	14,1	13,5	694	777
ondatra	5,8	5,0	180	131

¹ Valsts meža dienesta dati.

Ik gadu galvenajā cirtē iegūst izaugušās koksnes ražu, savukārt kopšanas un sanitārajās cirtēs cērt kokus paliekošās mežaudzes stāvokļa uzlabošanai. Koku ciršanas apjomu dinamiku ietekmē daudzi faktori – valsts attīstība, vispārējā ekonomiskā situācija, kokmateriālu cenas tirgū, likumdošana utt.

IZCIRSTĀS KRĀJAS SADALĪJUMĀ PA CIRŠU VEIDIEM¹

2016. gadā Latvijā tika nocirsti 10,6 miljoni kubikmetru koksnes, no tiem 5,1 miljoni kubikmetru (48 % no kopējā izcirstā koksnes apjoma) iegūti valsts mežā un 5,5 miljoni kubikmetru (52 % no kopējā izcirstā koksnes apjoma) iegūti privāto meža īpašnieku, pašvaldību un citu meža īpašnieku mežos. 2016. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu izcirstās koksnes apjoms samazinājies par 1 %. Valsts mežā izcirstais koksnes apjoms ir samazinājies par 111 tūkst. kubikmetru koksnes, bet pārējā mežā palielinājies par 40 tūkst. kubikmetru koksnes.

IZCIRSTĀS PLATĪBAS UN KRĀJAS PA CIRŠU VEIDIEM 2016. GADĀ¹

Cirtes veids	Pavisam		tai skaitā:			
	platība, ha	krāja, tūkst. m ³	valsts mežā		pārējā mežā	
			platība, ha	krāja, tūkst. m ³	platība, ha	krāja, tūkst. m ³
Cirtes, pavisam	101 830,7	10 555,8	46 987,5	5 110,8	54 843,2	5 445,0
Galvenā cirte	41 169,1	8 440,6	13 868,6	3 711,9	27 300,5	4 728,7
Kopšanas cirte	33 364,1	1 319,8	16 074,5	866,4	17 289,6	453,4
Rekonstruktīvā cirte	59,1	10,7	22,2	4,2	36,9	6,5
Sanitārā cirte (kopā ar vējgāžu cirti)	22 664,3	519,6	12 913,0	278,0	9 751,3	241,6
Vienlaidus un izlases citas cirtes	3 842,7	153,4	3 502,6	149,9	340,1	3,5
Ainavu cirte	1,4	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0
Atmežošanas cirte	689,0	108,2	600,0	99,7	89,0	8,5
Nelikumīgā cirte	41,0	3,5	5,2	0,7	35,8	2,8

¹ Valsts meža dienesta dati.

2016. gadā konstatēti 410 meža apsaimniekošanas un izmantošanas regulējošo normatīvo aktu pārkāpumu gadījumi, par ko sagatavoti administratīvā pārkāpuma protokoli. Vairāk likumpārkāpumu bija medību noteikumu pārkāpšanā, atjaunotās mežaudzes kopšanas un meža atjaunošanas prasību pārkāpšanā.

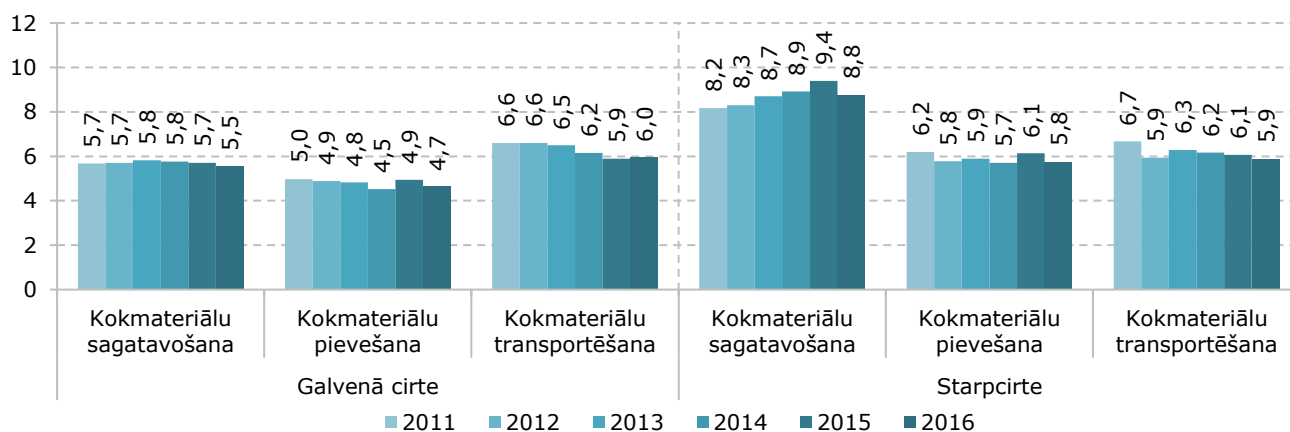
LIKUMPĀRKĀPUMI MEŽA IZMANTOŠANAS UN APSAIMNIEKOŠANAS, MEDĪBU UN MEŽA UGUNSAPSARDZĪBAS JOMĀ 2016. GADĀ¹

Pārkāpumu veids	Sagatavoti protokoli, gadījumi	Spēkā stājušies lēmumi par administratīvā soda uzlikšanu, lietu skaits	Spēkā stājušies lēmumi par administratīvā soda uzlikšanu, eiro
Meža apsaimniekošanas informācijas sniegšanas prasību pārkāpšana	8	4	240
Zemes lietojuma robežzīmju iznīcināšana mežos	1	-	-
Meža iznīcināšana vai bojāšana	2	1	50
Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslā un tauvas joslā noteikto prasību un aprobežojumu pārkāpšana	3	3	470
Darbības veikšana meža zemēs bez apliecinājuma	8	6	155
Vides piesārņošana vai piegružošana	3	-	-
Meža neatļauta atmežošana	16	3	8 500
Augošu koku patvaļīga ciršana vai bojāšana	44	39	4 745
Dabas aizsardzības prasību pārkāpšana meža apsaimniekošanā un izmantošanā	20	16	1 525
Meža atjaunošanas prasību pārkāpšana	57	33	3 875
Atjaunotās mežaudzes kopšanas prasību pārkāpšana	87	33	1 380
Ugunsdrošības prasību pārkāpšana mežā	1	-	-
Medību noteikumu pārkāpšana	129	96	4 151
Nelikumīgas medības	31	25	1 395
Valstī kopā	410	259	26 486

Mežizstrādes izmaksas ietver kokmateriālu sagatavošanu, pievešanu līdz ceļam un transportēšanu līdz iepirkšanas punktam galvenajā cirtē un starpcirtē. Galvenajā cirtē meža gabals tiek izcirsts pilnībā, bet starpcirtē (kopšanas, rekonstruktīvā, sanitārā) cirte tiek veikta daļēji.

MEŽIZSTRĀDES VIDĒJĀS IZMAKSAS

(eiro/m³ bez PVN)

Meža atjaunošanas pamatzuddevums ir mežsaimniecības prasībām atbilstoša produktīva un kvalitatīva meža izaudzēšana, mežu atjaunojot mākslīgi (sējot vai stādot) vai veicinot dabisko atjaunošanos, ja tā norit ar dotajiem augšanas apstākļiem atbilstošām koku sugām. 2016. gadā meža atjaunošanas apjomi (38 636 ha), salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazinājušies par 7 %. Mākslīgi atjaunoti 33 % (12 598 ha) meža, bet dabiski – 67 % (26 038 ha). 2016. gadā ar skuju kokiem atjaunoti 13 632 ha jeb 35 % no atjaunotās kopplatības, bet ar lapu kokiem 25 004 ha jeb 65 % no atjaunotās kopplatības.

MEŽA ATJAUNOŠANA¹

(ha)

Meža atjaunošana	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Valstī kopā	35 230	35 230	40 266	37 986	41 653	38 636
tai skaitā mākslīgā atjaunošana	12 908	13 290	13 444	12 872	13 697	12 598
Valsts mežs	17 576	16 797	20 338	18 927	16 349	16 052
tai skaitā mākslīgā atjaunošana	11 242	11 242	10 563	9 152	8 222	8 192
Citi meži	17 654	18 432	19 928	19 059	25 304	22 584
tai skaitā mākslīgā atjaunošana	1 666	2 048	2 881	3 720	5 475	4 406

¹ Valsts meža dienesta dati.

Meža atjaunošanas un kopšanas izmaksas tiek izmantotas, lai izvērtētu meža stādīšanai sagatavotās, mākslīgi atjaunotās meža platību, augsnes sagatavošanas, stādu, stādīšanas izmaksas un lai noteiktu meža agrotehniskās kopšanas, jaunaudžu sastāva kopšanas platības un to kopšanas izmaksas.

Meža atjaunošanas izmaksas sastāv no augsnes sagatavošanas izmaksām, stādu izmaksām un stādīšanas izmaksām. Augsnes sagatavošanas, stādu un stādīšanas kopējās izmaksas 2016. gadā vislielākās bija meža zemes trešās kvalitātes grupas mežos (600,24 eiro/ha bez PVN), bet viszemākās – ceturtās kvalitātes grupas mežos (551,15 eiro/ha bez PVN). Kopšanas izmaksās ietilpst meža agrotehniskās un jaunaudžu sastāva kopšanas izmaksas. Vislielākās meža kopšanas vidējās izmaksas 2016. gadā bija meža zemes ceturtās kvalitātes grupas mežos (232,91 eiro/ha bez PVN).

MEŽA ATJAUNOŠANAS UN KOPŠANAS IZMAKSAS 2016. GADĀ

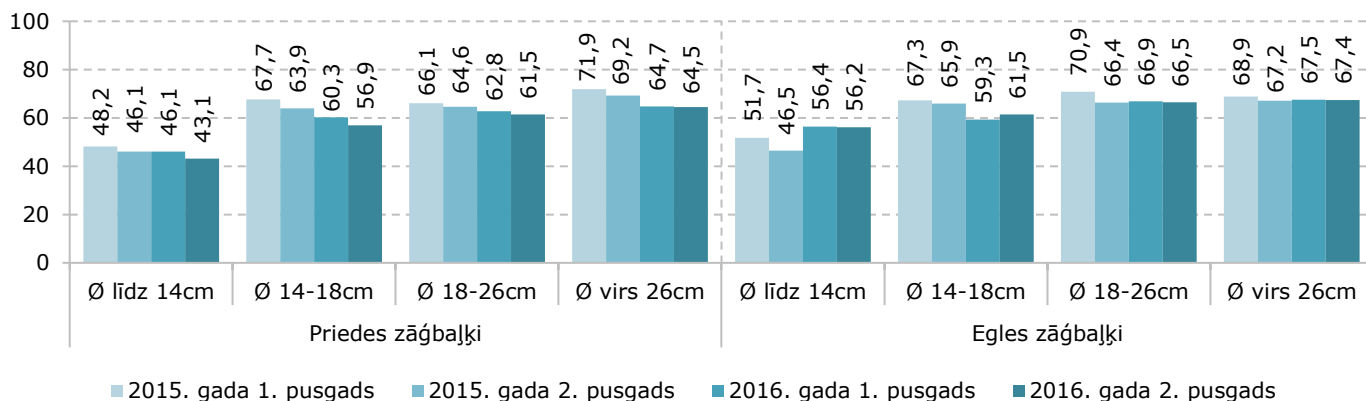
(eiro/ha bez PVN)

	Meža zemes 1. kvalitātes grupa	Meža zemes 2. kvalitātes grupa	Meža zemes 3. kvalitātes grupa	Meža zemes 4. kvalitātes grupa
Augsnes sagatavošanas izmaksas	145,96	122,10	119,81	111,41
Stādu izmaksas	335,72	365,24	380,85	340,01
Stādīšanas izmaksas	71,81	90,29	99,58	99,73
Agrotehniskās kopšanas izmaksas	88,19	91,20	105,23	106,64
Jaunaudžu sastāva kopšanas izmaksas	98,52	123,58	111,21	126,27

Centrālās statistikas pārvaldes apkopotā informācija liecina, ka 2016. gadā apaļo kokmateriālu vidējās iepirkuma cenas Latvijā turpina samazināties, un cenu kritums vērojams pēdējos trīs gadus. Salīdzinot ar 2015. gadu, 2016. gadā vidējās iepirkuma cenas pieauga tikai egles zāgbaļķiem ar diametru līdz 14 cm, bērza zāgbaļķiem ar diametru virs 24 cm un A kategorijas bērza finierklučiem.

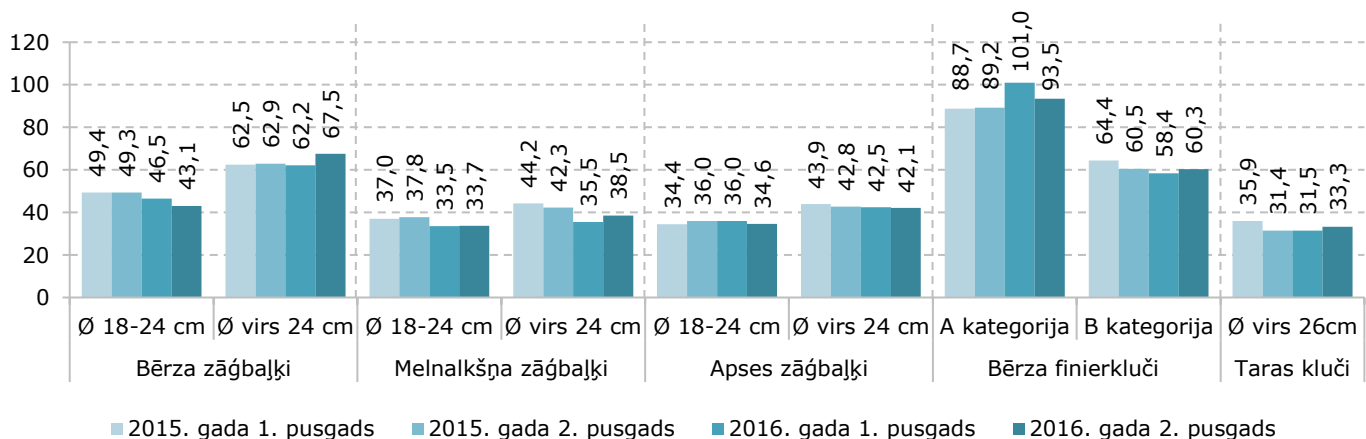
SKUJU KOKU ZĀGBAĻĶU VIDĒJĀS IEPIRKUMA CENAS

(eiro/m³ bez PVN)

LAPU KOKU ZĀGBAĻĶU, FINIERKLUČU UN TARAS KLUČU VIDĒJĀS IEPIRKUMA CENAS

(eiro/m³ bez PVN)

Publikācija sagatavota, izmantojot mežu īpašnieku, apsaimniekotāju, mežsaimniecisko pakalpojumu sniedzēju iesniegtos statistikas pārskatus, kā arī Valsts meža dienesta un Zemkopības ministrijas datus.